

Тақырыбы: Құрамында ащы заттары, иридоидтары бар дәрілік өсімдік шикізаттарын талдау (сыртқы белгілері, микроскопиясы, сапалық реакциялары, сандық анықтау).

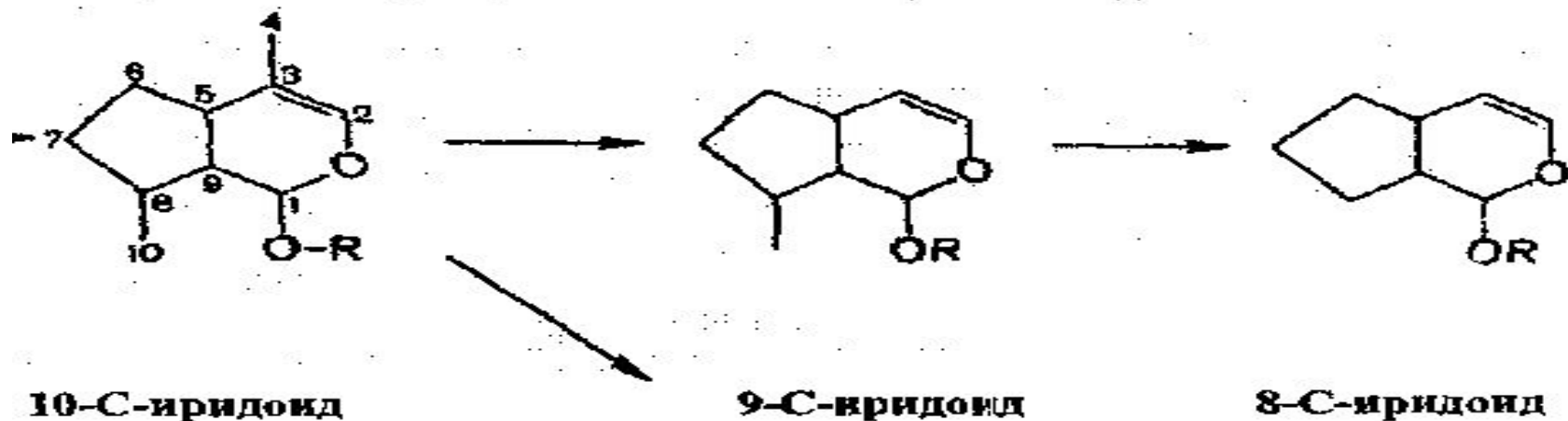
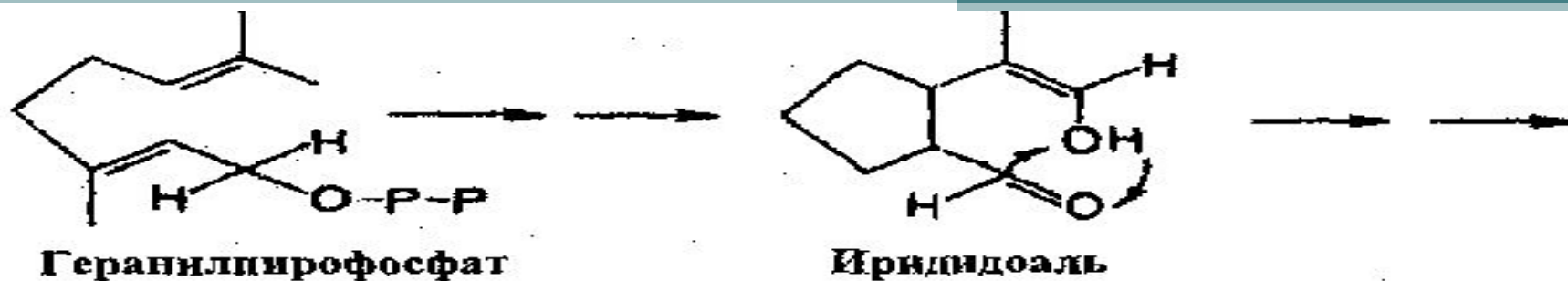
Орындаған: Абдразакова С.Ә.

Ащы дәмді заттар

Ащы дәмді заттар немесе (Amara) деп аталатын, медицинада ерте кезден тәбетті қоздыру арқылы асқорытуды жақсартатын қабілетіне қарай қолданылатын дәрілік заттар. Бұл қасиеті жөнінен олар құрамында эфир майы бар асқорыту бездерінің сөл бөлу секрециясына әсер ететін татымды заттарға өте ұқсас. Айырмашылығы ащы заттар сөл бөлуді баяу, бірақ тұрақты күшейтеді. Ащы заттар өсімдіктерде эфир майымен бірге кездесуі мүмкін. Жеке ащы заттарға қарағанда (Amara pura) мұндай табиғи сәйкестікті “ароматтық ащы заттар” (Amara aromatica) деп атап, оларды эфир майымен бірге қарастырады. Кейбір өсімдіктерде ащы заттар мен шырышты заттар (Amara mucilaginoso) ілесе жүреді.

Ащы заттар нақты айқындалған жалпы резорбтивтік әсер көрсетпейді. Бұл оның ащы дәмі бола тұрып, спецификалық әсеріне және жоғары улылығына байланысты.

- Бұл топ өсімдіктеріне жатпайтын басқа көптеген табиғи заттардан айырмашылығын көрсетеді. Ащы заттар табиғи гликозидтер болып табылады.*

Толғақшөп шөбі- трава золототысячника- Herba Centaurii

Кәдімгі толғақшөп- Золототысячник обыкновенный- Centaurium umbellatum

Толғақшөптер тұқымдасы- семейство горечавковые- Gentianaceae

Дәрілік шикізаты

Шөбін (Herba Centaurii) тамырымен жұлып ал ады да, содан соң тамырларын кесіп тастайды. Бұдан соң шөбін қалыңдығы 5-6 см етіп шоқтап баулайды. Сабақтары 4 қырлы, жалаңаш, жоғары жағынан айыр тәрізді қарама-қарсы орналасқан.

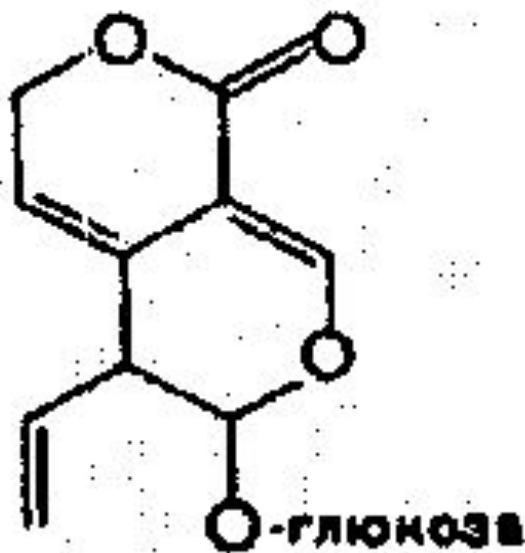
Сипаттамасы

Биіктігі 40 см-ге дейінгі жіңішке шашақ тамырлы біржылдық немесе екіжылдық шөптесін өсімдік. Сабақтары 2-5-тен жәй сабақтар, тамыр жапырақтары жақсы дамыған. Гүл шоғыры қалқанша тәрізді, гүлдері көп болмайды. Гүлдері шеге тәріздес формалы. Жемісі цилиндр тәріздес қорапша. Шілдеден күзге дейін гүлдейді.

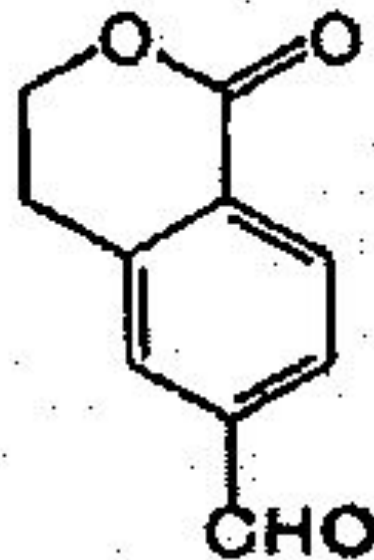

Химиялық құрамы: Өсімдік құрамында ащы гликозидтерден генциопикрозид және эритроцентаурин кездеседі.

Бұдан басқа аскорбин және олеан қышқылдары, эфир майы, флавоноидты және алкалоидты қосылыстар, шыршытар табылған

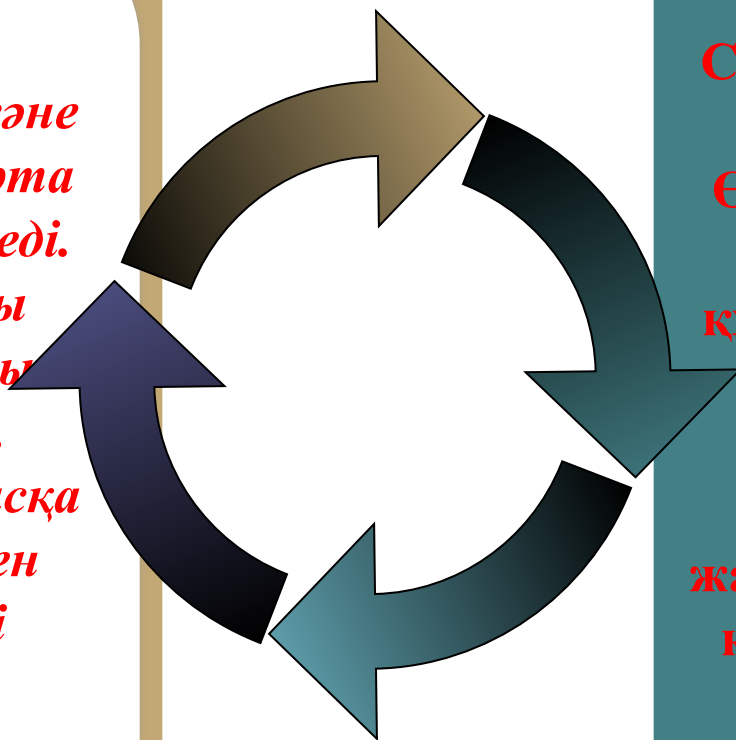
Генциопикрозид

Эритроцентаурин

Таралуы

ТМД-ның Европалық бөліктерінің оңтүстік және орта кеңістіктерінде, Орта Азияда және Алтайда өседі. Әсіресе, өсімдік ылғалды шалғында және орманды жерлерде жақсы өседі. Кәдімгі толғақшөптен басқа қолдануға рұқсат етілген тағы бір түрі сүйкімді толғақшөп.

Қолданылуы

Спиртті тұндырмасын дайындайды. Өсімдіктің шөбі тәбет ашатын жинақтар құрамына енген. Ащы зат ретінде тәбет ашатын және асқорытуды жақсартатын қасиетіне қарай қолданылады.

Бақ-бақ тамырлары-корни одуванчика- Radices Taraxaci
Дәрілік бақ-бақ –Одуванчик лекарственный- Taraxacum officinale

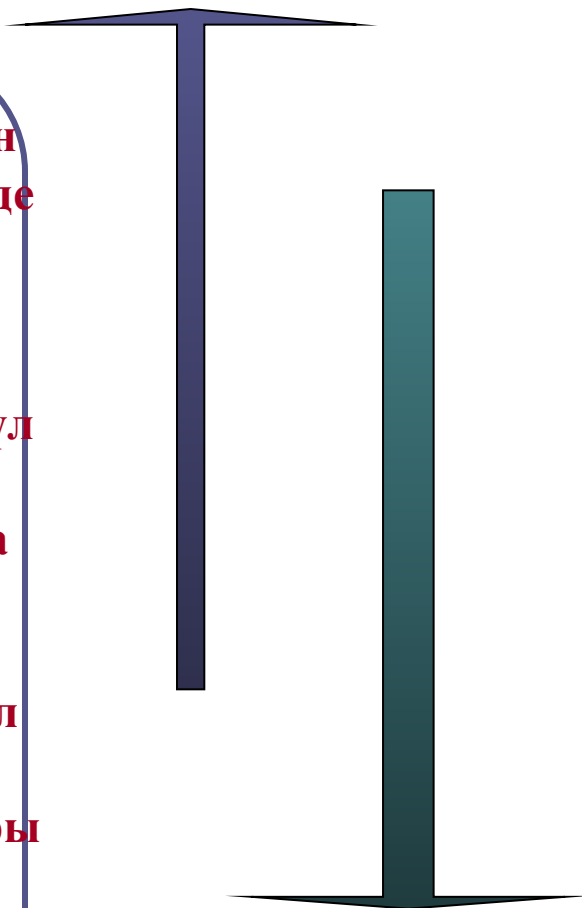
Астрагүлдідер тұқымдасы- семейство астровые – Asteraceae

Сипаттамасы

Биіктігі 40 см шашақты тамыры тармақталып келген өсімдіктің барлық бөліктерінде өте ащы сүт шырыны бар шөптеген өсімдік.

Жапырақтары өте көп, кең кері-жұмыртқалы пішінде. Гүл сабақтарының іші қуыс, жоғары ұшы торланған ұлпа тәрізді. Гүлдері ірі себетке жиналған, гүл орамдары көптеген сұр-жасыл түсті, гүл себетіндегі барлық гүлдері тілді, қос жынысты ашық-сары түсті. Жемісі ақ түктерлен тұратын шашағы бар тұқым. Сәуірде гүлдейді.

Дәрілік шикізаты:

Тамыр мойынан кесілген тамырлары топырақтан жуылып, кептірілген. Шикізаттары ұзын 10-15 см тамырлар. Тамырлары көлденең беті әжімделген, сырты күңгірт-қоңырқай, иіссіз, ащы дәмді.

Химиялық құрамы

Сүт шырынында гликозидті ащы заттар тараксацин және тараксацерин бар. Олардың химиялық құрамы аз зерттелген. Тамырынан тритерпенді қосылыстар, негізінен спиртті құрамды және ситостерин мен стигмастерин бөлінген. Инулиннің құрамы күзге қарай 40 -ға өседі, көктемге қарай 20 -ға дейін төмендейді.

Таралуы

ТМД-ның барлық аумағында өседі. Арктика мен биік тауларда кездеспейді.

Қолданылуы: Тамырынан асқорыту бездерінің секрециясын күшейтетін қою экстракт алады. Осы мақсатта кесілген тамырлары тәбет ашатын, асқазан және өт айдайтын жинақтарына енеді.

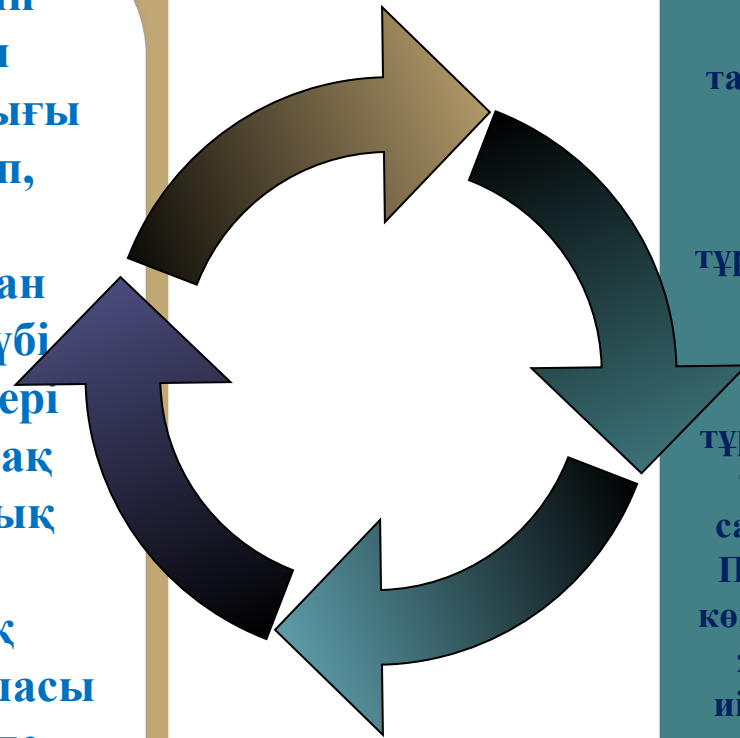

Құлмақ бүршіктері- шишки хмеля- *Strobili Lupuli*
Кәдімгі құлмақ- Хмель обыкновенный- *Humulus lupulus*
Тұттар тұқымдасы- семейство тутовые- *Moracea*

Сипаттамасы

Екі үйлі, көпжылдық ұзын тамырсабақты шөптесін өсімдік. Сабағының ұзындығы 3-5 метр, кейде оданда көп, қырлы, өршелегіш, қырларында төмен қараған тікендері бар. Жапырақ түбі жүрек тәрізді ойық, жиектері ара тісті, сағақты. Жапырақ серіктері ланцеттей. Аталық гүлдері сабақтың және бұтақтың ұшына шашақ сияқты жиналған. Жаңғақшасы дөңгелек. Маусым- шілдеде гүлдеп, жемісі шілде- тамызда піседі.

Дәрілік шикізаты

Құлмақ бүршіктері тұқым формалы жеміс серігі болып табылады және черепица тәрізді орналасқан көптеген гүл күлтесінің жапырақшалары орналасқан жалпы осінен тұрады. Әр гүл жапырақтарынан жемісі- жаңғақтары пайда болады. Гүл жапырақтарын қалың сары бездер жауып тұрады. Құлмақтың бүршіктерін толық пісу алдында, жасыл-сарғыш түсті кезінде жинайды. Пісіп кеткен сары-бурыл түсті, көп жаңғақты бүршік жемістерін жинауға болмайды, олардың иістері әлсіз. Тез кептірген жөн, ащы қышқылдары тұрақсыз, ұзақ сақтауға төзбейді.

Құлмақ препараттарын бүйрек дерттерінде, несеп айдауға, тәбетті күшейтуге және асқазан жұмысын жақсартуға дәрі ретінде қолданады. Құлмақ бүршіктерінің тұндырмасы қатерлі ісікке, әйелдердің етеккірі тоқтап, бала табудан қалған мезгілінде болатын ауруларына тыныштандырғыш және ұйықтатқыш дәрі. Жеміс шоғырларының құрғақ сығыны Венгрияда шығатын «Ховалттен», Чехословакиядан – «Валоседан», эфир майы, Германиядан шығатын «Валокордин» препараттарының құрамына қоспа ретінде кірген.

Қазақстан жерінде Батыс Қазақстан облысының солтүстік бөлігінде, Тобыл, Есіл, Ертіс өзендерінің бойында кездеседі. Өзен аңғарында, сайларда, бұта аралығында, орман шетінде, бақта, бау-бақшада өсіп-өнеді.

Құлмақ жемістері мен жеміс шоғырларында органикалық қышқылдар- валериан; эфир майы 0,23-1%, оның құрамында мирценол, гуметин, гераниол, мирцен, гумулон, лупулон, дипентен, линалоол; алкалоидтар-хумулан; иілік заттар 3,4%; дәндерінде алкалоидтар-горпеин кездеседі.

**Үшжапырақты субеде жапырақтары- листья трилистника
водяного- *Folia Menyanthidis trifoliatae***

**Үшжапырақты субеде- Трилистник водяной- *Menyanthes
trifoliata***

Сипаттамасы

•Өрмелегіш, ұзын, буынды, жуан тамырсабағы бар көпжылдық шөптесін өсімдік. Жапырақтары жәй, үш жапырақ, кезекті, ұзынсағақты, тамырсабағының жоғары көтеріңкі бөлігінен өсіп дамиды. Гүл шоғырлары ұзындығы 7см ұзынша шашақты гүл шоғыры. Гүлдері алқызыл немесе ақ түсті, гүл тәжінің ұзындығы 12-14мм, 5-салалы майысқан. Жемісі екі жағынан ашылатын қорапша..

Таралуы

•ТМД-ның Европалық бөліктерінде аралған, Батыс және Шығыс Сібірде, Қиыр Шығыста таралған. Өзен жағалауларында, ағын сулар мен батпақты шалғындарда өседі.

Дәрілік шикізаты

•Толық дамыған жапырақтарын гүлдеп болғаннан кейін жинайды. Көлеңкелі жерлерде кептіреді. Кептіруді кептіргіштерде аяқтайды. Жапырақтарының түсі жасыл күйінде сақталуы керек. Дәмі өте ащы, иісі жоқ.

Химиялық құрамы:

Жапырақтарында иридоидтар (логанин, сверозид, фолиаментин және ментиафолин) табылған.

Қолданылуы

Барлық ащы заттар сияқты асқорытуды жақсарту үшін қолданылады. Қою экстрактысын күрделі ащы тұндырма дайындау үшін пайдаланады. Сонымен қатар, бауыр, өт жолдары ауруларында қолдануға ұсынылған. Тәбет ашатын, өт айдайтын және тыныштандыратын жинақтар құрамына кіреді.

НАПИТОК ЧАЙНЫЙ
СТАРОСЛАВ
menyanthes trifoliata
ВАХТА ТРЕХЛИСТНАЯ
состав: вахты трехлистной трава

Способ применения:
1 ст.л. травы залить 1 стаканом кипятка. Кипятить на малом огне 5 минут, настоять 1-2 часа. Процедить, принимать по 1 с.л. 3 раза в день за 10-15 минут до еды.

Противопоказания:
индивидуальная непереносимость и другие.
Перед употреблением необходима консультация врача. Не является лекарством.

Производитель:
ООО «Старослав», Россия, Новосибирская обл., г. Бердск, ул. Первомайская, 5.
Тел.: +7-913-000-37-68, www.staroslav.ru, e-mail: info@staroslav.ru

Условия хранения:
Хранить в темном недоступном для детей месте без посторонних запахов при относительной влажности 60-70%. Срок годности 2 года. Дата выпуска на упаковке.

СТО 68299335-003-2011
соответствует требованиям СанПин 2.3.2.1078-01, ГОСТ Р 51074-2003

www.staroslav.ru
масса нетто
50 гр.
4 163 001 011 461 216
СТ

Тентору
АПИГРАНУЛЫ 3

Пайдаланылған әдебиеттер:

- *Б.Қ.Махатов, Ә.Қ.Патсаев,
К.К.Орынбасарова, Ж.А.Қадишаева
“Фармакогнозия” Шымкент, 2011*
- *Д.А.Муравьева, И.А.Самылина,
Г.П.Яковлев “Фармакогнозия” Москва
“Медицина” 2007*
- *Интернет*

*Назар
аударғандарыңызға
рахмет!*

www.themegallery.com

A decorative graphic element consisting of several horizontal lines of varying lengths and colors (teal, white, and light blue) extending from the right side of the page towards the center.